

OTOMOTİV

SEKTÖR RAPORU

2024

**Nazilli
Ticaret
Odası**

Nazilli Chamber of
Commerce

Bölgemizin Parlayan Yıldızı

*Bu rapor, T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel M¼d¼rl¼đ¼ tarafından hazırlanmıştır.
Her hakkı T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na aittir. Kaynak g¼sterilerek alıntı yapılabilir.*

Rapor Hakkında İletişim Kişisi

Mehmet ALIÇ

Sanayi ve Teknoloji Uzmanı

mehmet.alic@sanayi.gov.tr

İÇİNDEKİLER

Tablolar Listesi	iii
Şekiller Listesi.....	iv
Kısaltmalar Listesi	v
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	1
1. SEKTÖREL GÖRÜNÜM	2
1.1. Dünyadaki Durum.....	2
1.2. Türkiye'deki Durum	4
1.3. Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler	6
1.4. Alt Sektörler ve Etkileşim Halinde Olunan Diğer Sektörler.....	6
1.5. Bölgesel Yapılanma ve Kümelenme.....	6
2. SEKTÖREL VERİLER.....	8
2.1. İş Yeri Sayısı ve İstihdam.....	8
2.2. Kapasite Kullanımı	8
2.3. Maliyet Bileşenleri	9
2.4. Ciro	9
2.5. Üretim Endeksi	10
2.6. Üretim Değeri	10
2.7. Katma Değer	11
2.8. Dış Ticaret	11
2.9. Ar-Ge ve Tasarım Faaliyetleri.....	12
3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	13
KAYNAKÇA.....	14

Tablolar Listesi

Tablo 1. Otomotiv Sektörü NACE Rev. 2 Dörtlü Kodlar ve Tanımları	2
Tablo 2. Ülkelere Göre Otomobil ve Ticari Araç Üretimleri (2020-2024, Bin Adet)	3
Tablo 3. Otomotiv Sektörü Ana ve Yan Sanayi İhracat Dağılımı (2024, %)	12

Şekiller Listesi

Şekil 1. Dünya Otomotiv Üretimi (2020-2024, Bin Adet).....	2
Şekil 2. Küresel Otomobil ve Ticari Araç Satışları (2020-2024, Milyon Adet)	3
Şekil 3. Otomobiller, Ticari Araçlar ve Traktörler İçin Toplam Pazar (2023-2024, Adet)	4
Şekil 4. Otomobiller, Ticari Araçlar ve Traktörler İçin Toplam Üretim (2023-2024, Adet)	5
Şekil 5 Elektrikli Araç Pazar Payı (%)	5
Şekil 6. Otomotiv Sektörü Kapasite Kullanım Oranı (2020-2024, %)	8
Şekil 7. Otomotiv Sektörü Kapasite Kullanım Oranı Aylık Değişimi (2024, %)	9
Şekil 8. Otomotiv Sektörü Ciro (2020-2024, Milyar TL)	9
Şekil 9. Otomotiv Sektörü Sanayi Üretim Endeksi (2024, 2021=100).....	10
Şekil 10. Otomotiv Sektörü Üretim Değeri (2020-2024, Milyar TL)	10
Şekil 11. Otomotiv Sektörü Katma Değeri (2020-2024, Milyar TL)	11
Şekil 12. Otomotiv Sektörü Dış Ticareti (2023-2024, Milyar Dolar)	11

Kısaltmalar Listesi

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ACEA	: Avrupa Otomobil Üreticileri Birliđi
Ar-Ge	: Araştırma ve Geliştirme
Çin	: Çin Halk Cumhuriyeti
IEA	: Uluslararası Enerji Ajansı
NACE	: Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması
ODMD	: Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneđi
OICA	: Uluslararası Motorlu Taşıt Üreticileri Birliđi
OSD	: Otomotiv Sanayi Derneđi
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TİM	: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TOGG	: Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu Sanayi ve Ticaret A.ř.
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
YSHİ	: Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri

YÖNETİCİ ÖZETİ

Otomotiv sanayi, sermaye yoğun yapısı, yüksek katma değer üretimi ve geniş istihdam kapasitesiyle hem küresel hem de ulusal ölçekte stratejik öneme sahip bir sektördür. Türkiye açısından ihracat gelirleri, teknolojik gelişim düzeyi ve sanayi ekosistemi üzerindeki etkisiyle ekonominin lokomotif sektörlerinden biridir.

Küresel görünüm itibarıyla, 2024 yılında dünya genelinde motorlu araç üretimi bir önceki yıla göre %1 oranında azalarak 92,5 milyon adet seviyesinde gerçekleşmiştir. Satışlar 95,3 milyon adet düzeyine ulaşmış, bunun 65,3 milyonunu otomobiller, 27,8 milyonunu ticari araçlar oluşturmuştur. Çin, ABD ve Japonya ilk üç sıradaki üretici ülkeler olurken; Hindistan, Meksika, Güney Kore ve Almanya 4 milyon adedin üzerindeki üretim hacimleriyle öne çıkmıştır. 2024 yılı, özellikle elektrikli araç satışlarındaki hızlı artış ve Çinli üreticilerin küresel pazarlardaki yükselişi ile dikkat çekmiştir.

Türkiye otomotiv sanayi, 2024 yılında 1,36 milyon adetlik üretim ile dünya sıralamasında 12. sıraya yükselmiş, güçlü bir üretim ve ihracat performansı sergilemiştir. Sektörün ihracatı 37,2 milyar dolar, ithalatı ise 30,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiş; dış ticaret fazlası korunmuştur. Türkiye'nin otomotiv sanayi ihracatında ana sanayi ürünlerinin payı %59,6, yan sanayinin payı ise %40,4 olmuştur.

Sektördeki girişim sayısı 7.049'a ulaşarak 2023'e göre %8,2 artmış, istihdam 255.290 kişi ile imalat sanayi istihdamının %5,1'ini oluşturmuştur. Kapasite kullanım oranı %76,6 düzeyine düşmüş, sektör cirosu 2 trilyon TL'ye ulaşmıştır. Otomotiv sanayinin katma değeri 400 milyar TL seviyesinde olup imalat sanayi katma değerinin %7,3'ünü karşılamaktadır.

Ar-Ge faaliyetleri sektörde belirleyici güç haline gelmiştir. 2024 yılında otomotiv sanayine yönelik Ar-Ge harcamaları 32,7 milyar TL'ye ulaşmış, imalat sanayi Ar-Ge harcaması toplamının %15,5'ini oluşturmuştur. Sektörde 156 Ar-Ge merkezi ve 36 tasarım merkezi faaliyet göstermekte olup, bu sayı toplam merkezlerin %12'sine denk gelmektedir.

Bölgesel açıdan, üretim ve tedarik zinciri yoğunluğu Marmara Bölgesi'nde (Bursa, Kocaeli, Sakarya, İstanbul) toplanmıştır. Bu bölgede ana sanayi ve yan sanayi firmalarının kümelenmesi, lojistik avantajlar ve nitelikli iş gücü potansiyeliyle sektörün rekabetçiliğini desteklemektedir.

Geleceğe yönelik olarak, sektörün en önemli dönüşüm alanları elektrikli araç teknolojileri, batarya üretimi, yazılım tabanlı sistemler, otonom sürüş teknolojileri ve sürdürülebilir üretim olacaktır. TOGG gibi yerli girişimler, Türkiye'nin bu dönüşüm sürecinde bölgesel bir üretim ve teknoloji merkezi haline gelmesi için önemli bir ivme sağlamaktadır.

1. SEKTÖREL GÖRÜNÜM

Otomotiv sanayi Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2'ye göre ikili düzeyde "29. Motorlu Kara Taşıtı, Treyler (Römork) ve Yarı Treyler (Yarı Römork) İmalatı" sınıfında orta-yüksek teknolojili ürün kategorisi içerisinde yer almaktadır. Sektörün alt gruplarını oluşturan dörtlü düzeyde NACE kodları ve tanımları ise Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Otomotiv Sektörü NACE Rev. 2 Dörtlü Kodlar ve Tanımları

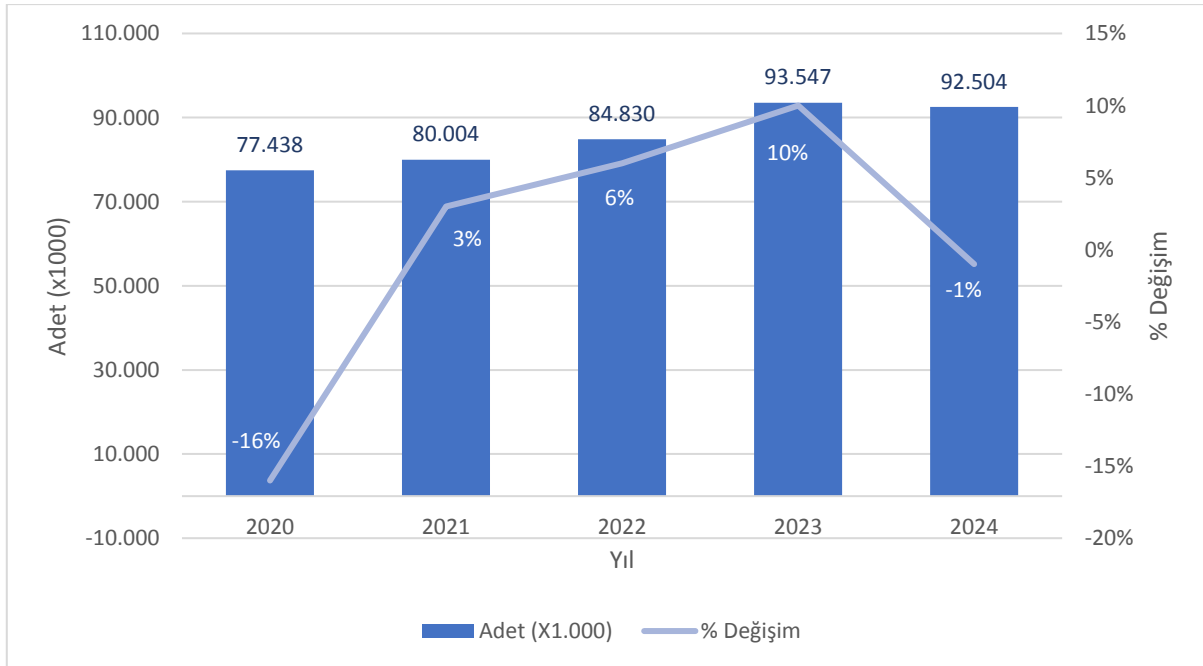
NACE Kodu	Tanım
29.10	Motorlu kara taşıtlarının imalatı
29.20	Motorlu kara taşıtları karoseri (kaporta) imalatı; treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
29.31	Motorlu kara taşıtları için elektrik ve elektronik donanımların imalatı
29.32	Motorlu kara taşıtları için diğer parça ve aksesuarların imalatı

Kaynak: TÜİK

1.1. Dünyadaki Durum

Sermaye yoğun yapısı ve sağladığı geniş istihdam olanaklarıyla otomotiv sanayi, ülkelerin kalkınmasında kritik bir sektör olarak öne çıkmaktadır. 2020-2024 dönemine ait küresel üretim verileri (Şekil 1) incelendiğinde, 2024 yılında üretimin bir önceki yıla kıyasla %1 oranında gerileyerek toplam 92 milyon 504 bin adet seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir.

Şekil 1. Dünya Otomotiv Üretimi (2020-2024, Bin Adet)

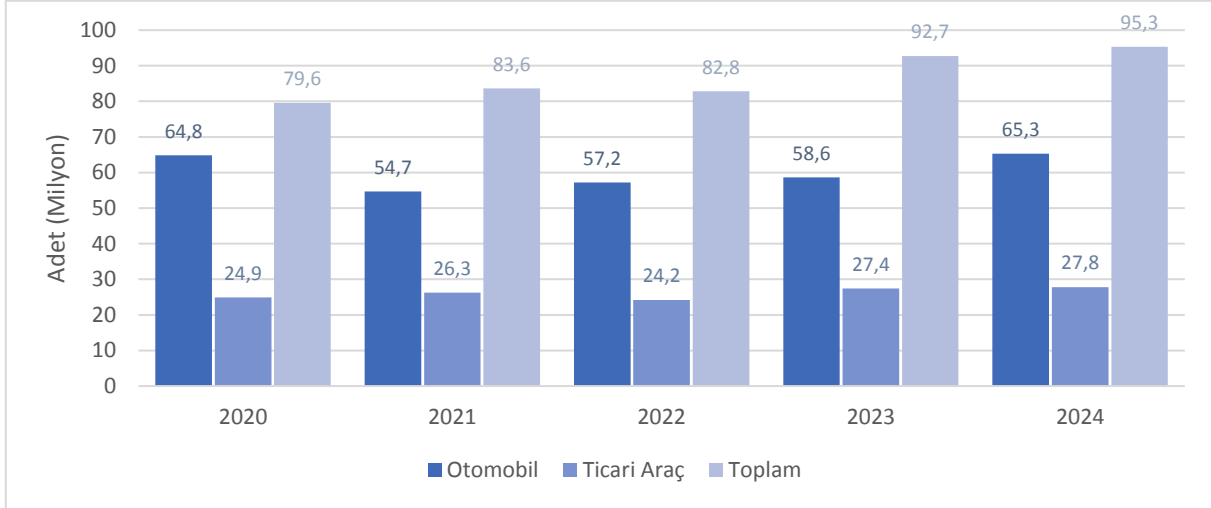
Kaynak: OICA

Küresel otomotiv sanayinde üretim temel olarak otomobil ve ticari araç olmak üzere iki ana kategoriye ayrılmaktadır. Toplam üretimin büyük kısmını, otomobil ve kamyonetleri kapsayan hafif araç grubu oluşturmaktadır. Buna karşılık, üretim hacmi daha sınırlı olan minibüs, midibüs,

otobüs, kamyon ve çekici gibi diğer araç tipleri istatistiklerde ticari araç sınıfında değerlendirilmektedir.

2024 yılında dünya genelinde otomobil ve ticari araç satışları toplamı 95,3 milyon adet olarak gerçekleşmiş; bu satışların 65,3 milyonu otomobillerden, 27,8 milyonu ise ticari araçlardan oluşmuştur (Şekil 2).

Şekil 2. Küresel Otomobil ve Ticari Araç Satışları (2020-2024, Milyon Adet)

Kaynak: OICA

2020-2024 döneminde küresel otomobil ve ticari araç üretiminde Çin, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Japonya ilk üç sırada yer almıştır. Bu ülkeleri, 4 milyon adedin üzerindeki üretim hacimleriyle Hindistan, Meksika, Güney Kore ve Almanya izlemektedir. (Tablo 2).

Tablo 2. Ülkelere Göre Otomobil ve Ticari Araç Üretimleri (2020-2024, Bin Adet)

Sıra	Ülkeler	2020	Ülkeler	2021	Ülkeler	2022	Ülkeler	2023	Ülkeler	2024
1	Çin	25.225	Çin	26.121	Çin	27.021	Çin	30.161	Çin	31.282
2	ABD	8.821	ABD	9.157	ABD	10.053	ABD	10.611	ABD	10.562
3	Japonya	8.068	Japonya	7.837	Japonya	7.836	Japonya	8.997	Japonya	8.235
4	Almanya	3.515	Hindistan	4.399	Hindistan	5.457	Hindistan	5.851	Hindistan	6.015
5	G. Kore	3.507	G. Kore	3.462	G. Kore	3.757	G. Kore	4.243	Meksika	4.203
6	Hindistan	3.382	Almanya	3.096	Almanya	3.480	Almanya	4.109	G. Kore	4.127
7	Meksika	3.177	Meksika	3.194	Meksika	3.509	Meksika	4.002	Almanya	4.069
8	İspanya	2.268	Brezilya	2.248	Brezilya	2.370	İspanya	2.451	Brezilya	2.550
9	Brezilya	2.014	İspanya	2.098	İspanya	2.219	Brezilya	2.325	İspanya	2.376
10	Rusya	1.435	Tayland	1.686	Tayland	1.884	Tayland	1.841	Tayland	1.469
11	Tayland	1.427	Rusya	1.567	Endonezya	1.470	Kanada	1.553	Çekya	1.459
12	Kanada	1.377	Fransa	1.352	Fransa	1.383	Fransa	1.505	Türkiye	1.365
13	Fransa	1.316	Türkiye	1.276	Türkiye	1.353	Türkiye	1.468	Fransa	1.357
14	Türkiye	1.298	Endonezya	1.122	Kanada	1.234	Çekya	1.404	Kanada	1.342

Kaynak: OICA

Küresel ölçekte otomobil ve ticari araç üretimi 2024 yılında, 2023'e kıyasla %1,1 oranında gerilemiştir. Türkiye ise 2020'de yaklaşık 1,30 milyon adetlik üretimle dünya genelinde 14. sırada yer alırken, 2024 yılında 1,36 milyon adetlik üretimle 12. sıraya yükselmiştir.

2024 yılı küresel otomotiv sanayi için, özellikle elektrikli araçlar ve teknolojik entegrasyon alanlarında köklü bir dönüşümün yaşandığı, yüksek rekabetin ve hızla değişen tüketici tercihlerinin belirleyici olduğu bir dönem olmuştur. Yıl boyunca, dünya genelinde elektrikli araç satışları rekor seviyelere ulaşırken, Çinli üreticiler uygun maliyetli ve yenilikçi modelleriyle küresel pazarda önemli bir pay elde ederek geleneksel orijinal ekipman üreticilerinin pazar dinamiklerini zorlamıştır. Aynı zamanda, yazılım tanımlı araçlar ve gelişmiş sürücü destek sistemleri gibi otonom sürüş teknolojilerindeki ilerlemeler araç güvenliğini ve bağlantı özelliklerini artırmıştır. Ancak, bazı pazarlarda yüksek faiz oranları ve elektrikli araç fiyatlarının etkisiyle büyümelerin yavaşlaması ve içten yanmalı motorlu araçlara olan talebin sürmesi, sektördeki geçiş sürecinin karmaşıklığını ve fiyat faktörünün tüketici için ne denli kritik olduğunu gözler önüne sermiştir (ACEA,2025); (IEA, 2025); (Deloitte, 2024).

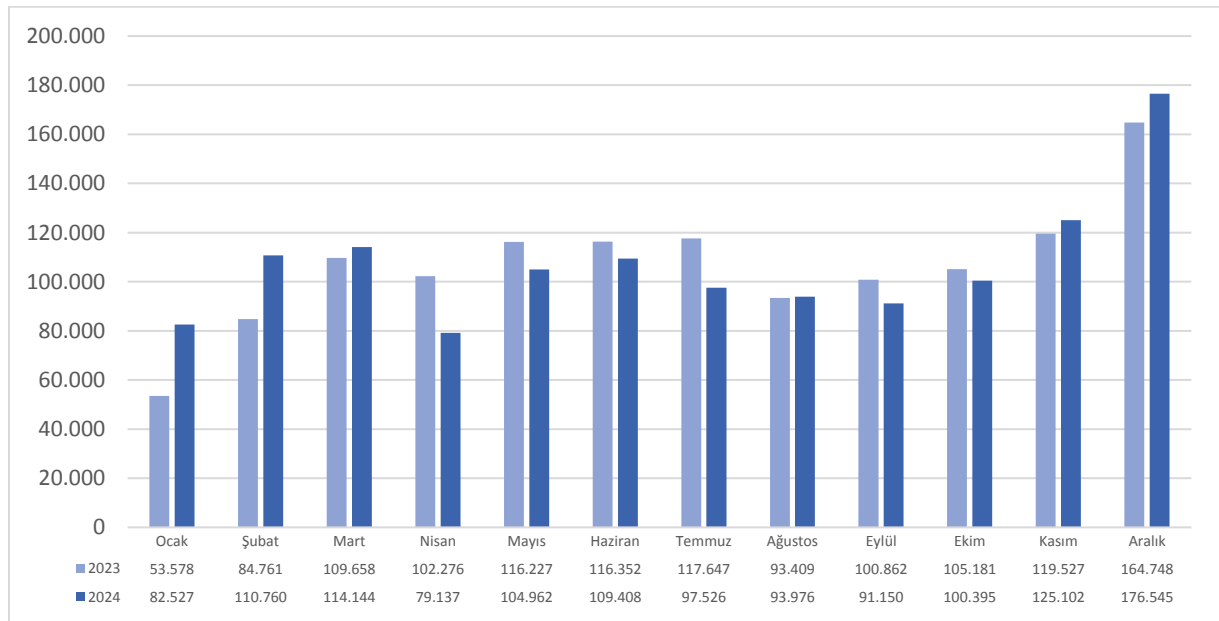
1.2. Türkiye'deki Durum

Türkiye ekonomisinin temel sektörleri arasında yer alan otomotiv sanayi; ekonomik büyüme, istihdam ve ihracata sağladığı katkı açısından stratejik bir konumdadır. 1960'lı yıllarda yerli üretimle gelişmeye başlayan sektör, zamanla kapsamlı bir sanayi yapısına dönüşmüştür. Türkiye, otomotiv üretiminde dünyada önde gelen ülkeler arasındadır ve özellikle Avrupa pazarına yönelik yüksek bir ihracat hacmi gerçekleştirmektedir.

Türkiye'de otomotiv yan sanayi de oldukça gelişmiş olup üretim özellikle Bursa, İstanbul, Kocaeli ve Sakarya gibi şehirlerde yoğunlaşmaktadır.

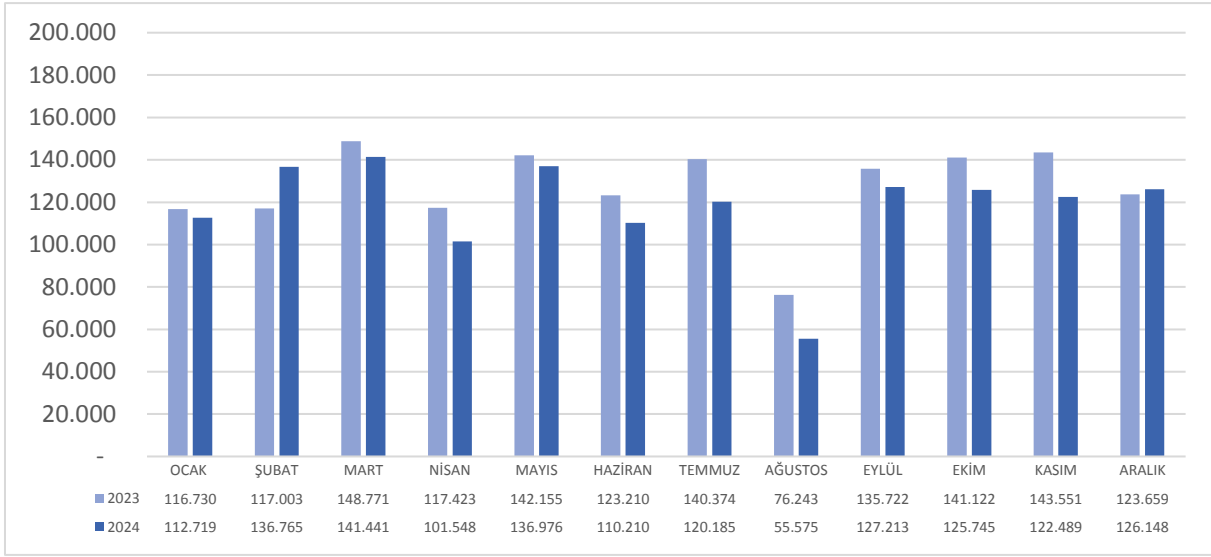
Türkiye'de 2023 yılında 1.284.046 adet olan otomotiv sanayi toplam pazarı, 2024 yılında yaklaşık %0,12 artarak 1.285.632 adet olarak gerçekleşmiştir (Şekil 3). Aynı dönemdeki üretim rakamları incelendiğinde ise (Şekil 4) 2023 yılındaki 1.525.963 adetlik otomotiv üretiminin %7,5 azalışla 2024 yılında 1.410.934 adet olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Şekil 3. Otomobiller, Ticari Araçlar ve Traktörler İçin Toplam Pazar (2023-2024, Adet)

Kaynak: OSD

Şekil 4. Otomobiller, Ticari Araçlar ve Traktörler İçin Toplam Üretim (2023-2024, Adet)

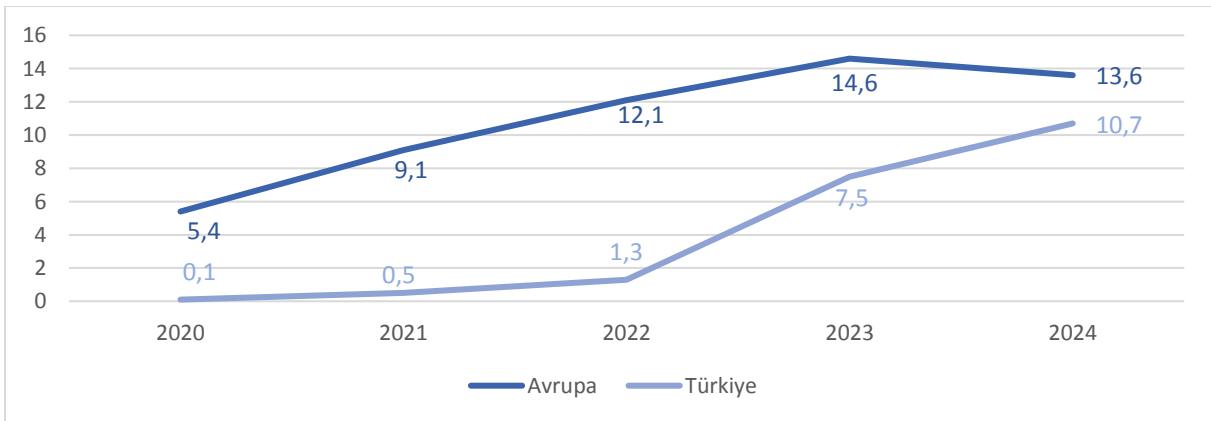

Kaynak: OSD

Elektrikli araçlar ve sürdürülebilir otomotiv teknolojileri ise sektörün geleceğini şekillendiren başlıca alanlar arasında yer almaktadır. Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu Sanayi ve Ticaret A.Ş. (TOGG) başta olmak üzere yerli elektrikli araç girişimleri, bu alandaki yatırımların artmasına katkı sağlamaktadır. Türkiye otomotiv sanayi; güçlü üretim kapasitesi, geniş ihracat ağı ve gelişen yerli projeleriyle önemli bir endüstri kolu olup önümüzdeki dönemde yeni fırsatlarla daha da büyümesi beklenmektedir.

Türkiye'de elektrikli araç pazar payları Şekil 5'te verilmektedir. 2024 yılında Türkiye'de "elektrikli" otomobil satışları 105.315 adede ulaşmıştır. Bu durum, elektrikli araçların toplam yeni araç tescilleri içinde 2023'te %7,5 olan payını %10,7'ye çıkarmıştır. Aynı dönemde hibrit araçların payı da önemli ölçüde artmış; hibrit modellerin oranı %10,8'den %18,8'e yükselmiştir. "Sade elektrikli + hibrit + uzatılmış menzil + plug-in hibrit" araçlar dikkate alındığında, 2024'te toplam satışların yaklaşık %29,5'i bu alternatif motor teknoloji araçlardan oluşmuştur. Bu veriler, iç talepte ve tüketici tercihlerinde önemli bir dönüşümün- elektrikli/hibrit araçlara geçişin- giderek hızlandığını göstermektedir.

Şekil 5 Elektrikli Araç Pazar Payı (%)

Kaynak: ACEA - ODMD

Türkiye'nin yeni nesil araçlara geçişlerdeki başarısını ön plana çıkaran hususlardan biri Avrupa ortalamasının çok üstünde seyreden artış hızıdır. Avrupa'da pazar payı 2020'den 2023'e kadar güçlü bir artışla %14,6'ya yükselmiş, ancak 2024'te hafif bir gerilemeyle %13,6'ya düşerek olgunlaşan bir pazara işaret etmiştir. Türkiye'de ise pazar payı 2020'de neredeyse sıfır seviyesindeyken özellikle 2022 sonrası TOGG'un da pazara sunulması ile hızla yükselmiş ve 2024'te %10,7'ye ulaşarak çok daha hızlı büyüyen, gelişmekte olan bir pazar görünümü sergilemiştir.

Ayrıca ilerleyen dönemde Türkiye'de gerçekleştirilecek ilave elektrikli araç yatırımlarının pazarın sürdürülebilirliğini destekleyeceği öngörülmektedir. Çinli araç üreticisi BYD, Türkiye'de yaklaşık 1 milyar dolarlık yatırım ile Manisa'da yıllık 150.000 araç kapasiteli elektrikli ve plug-in hibrit araç üretim tesisi kurmayı planladığını açıklamıştır.

1.3. Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler

Otomotiv sanayinde doğrudan araç üretimi yapan kuruluşlar '*otomotiv ana sanayi*' olarak tanımlanmaktadır. '*Otomotiv yan sanayi*' ise hem taşıt araçları üretimi yapan firmalara hem de kullanımda bulunan araçların yenileme ve bakım ihtiyaçlarına yönelik; ana sanayinin belirlediği teknik dokümanlara uygun aksam, sistem veya ayrı teknik ünite üreten sanayi kolunu ifade etmektedir. Otomotiv sanayi bu iki alt sektörün tamamını kapsamaktadır.

Otomotiv ana sanayi kapsamında değerlendirilen temel ürün grupları; binek otomobil, otobüs, midibüs, minibüs, kamyon ve kamyonettir. Otomotiv yan sanayinde ise başlıca üretim kalemleri; komple motorlar ve motor parçaları, iç ve dış lastikler, aktarma organları, fren sistemleri ve bileşenleri, hidrolik ve pnömatik ekipmanlar, süspansiyon parçaları, emniyet aksamları, kauçuk ve plastik parçalar, şasi aksam ve elemanları, dövme ve döküm parçalar, elektrik donanımları ve aydınlatma sistemleri, akümülatörler, oto camları ve bujilerden oluşmaktadır.

1.4. Alt Sektörler ve Etkileşim Halinde Olunan Diğer Sektörler

Otomotiv sanayinin önemi, yalnızca kendi üretiminden sağladığı katma değerden değil, aynı zamanda birçok sektörle kurduğu ileri ve geri bağlantılardan kaynaklanmaktadır. Otomotiv sektörü; demir-çelik, petrokimya, plastik ve lastik gibi temel sanayi alanlarında önemli bir müşteri konumundadır ve bu sektörlerdeki teknolojik gelişimin de başlıca itici gücüdür. Diğer yandan, turizm, altyapı, inşaat, ulaştırma ve tarım gibi sektörlerin ihtiyaç duyduğu motorlu araçlar otomotiv sanayi tarafından karşılanmaktadır. Ayrıca sektör; hammadde ve yan sanayi üreticilerinin yanı sıra pazarlama, bayilik, servis, akaryakıt, finans ve sigorta gibi alanlarda da geniş bir iş hacmi ve istihdam yaratmaktadır (Karagöz, 2021).

1.5. Bölgesel Yapılanma ve Kümelenme

Türkiye otomotiv sektörü firmaları ülke geneline yayılmış olsa da, asıl yoğunlaşma Marmara Bölgesi'ndedir. Özellikle İstanbul, Bursa ve Kocaeli gibi iller güçlü sanayi altyapıları, Avrupa ve iç pazarlara yakınlığı ile sundukları stratejik-lojistik avantajlar sayesinde sektörün merkezini oluşturur.

Bölgenin bu belirleyici konumu, tarihi birikimle de ilişkilidir; Türkiye'deki ilk otomotiv yatırımları burada başlamış ve sektörün temelini atmıştır. Marmara Bölgesi, aynı zamanda sektörün ihtiyacı olan yüksek nitelikli iş gücü potansiyeline sahiptir. Ana sanayi firmalarının burada kümelenmesi, yakınlık avantajı sayesinde yan sanayi ve tedarik zincirinin etkin ve verimli bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır.

2. SEKTÖREL VERİLER

2.1. İş Yeri Sayısı ve İstihdam

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan *Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri* (YSHİ) alt kategorisinde yer alan istatistiksel tablolarındaki 29 NACE kodlu verilere göre 2024 yılı sonu itibarıyla otomotiv imalat sanayinde faaliyet gösteren girişim sayısı 2023 yılına göre %8,2 artarak 7.049'a ulaşmış olup bu işletmelerde toplamda 255.290 kişi istihdam edilmektedir.

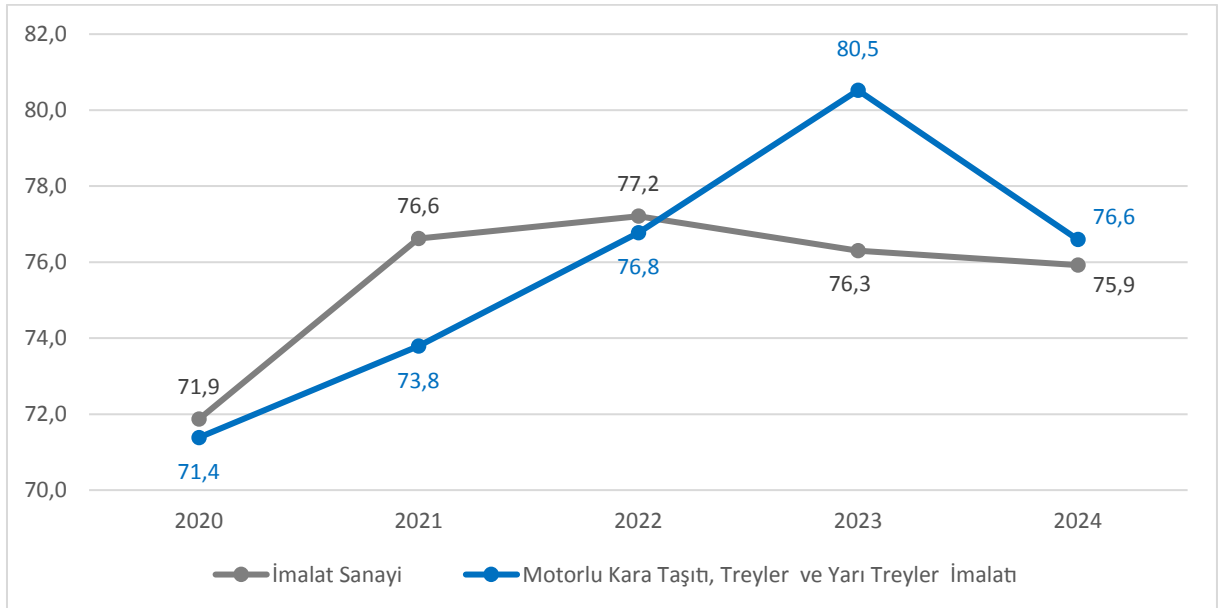
Otomotiv sanayi, tedarik zinciri boyunca hem doğrudan hem de dolaylı olarak geniş istihdam olanakları yaratan kritik bir sektördür. Küresel rekabetçiliğin sürdürülmesi için bu sanayide üretim ve yönetim alanlarında yetenekli insan gücü kilit öneme sahiptir.

2.2. Kapasite Kullanımı

1990'lı yılların başlarında otomobil talebindeki yıllık %25 düzeyindeki istikrarlı artış, ana ve yan sanayide yoğun yatırım dalgasını tetiklemiştir. Bu dönemde kapasite artışının yanı sıra, rekabet gücünü yükseltmek amacıyla teknoloji yenileme, yeni model yatırımları ve araştırma-geliştirme (Ar-Ge) faaliyetleri büyük hız kazanmıştır.

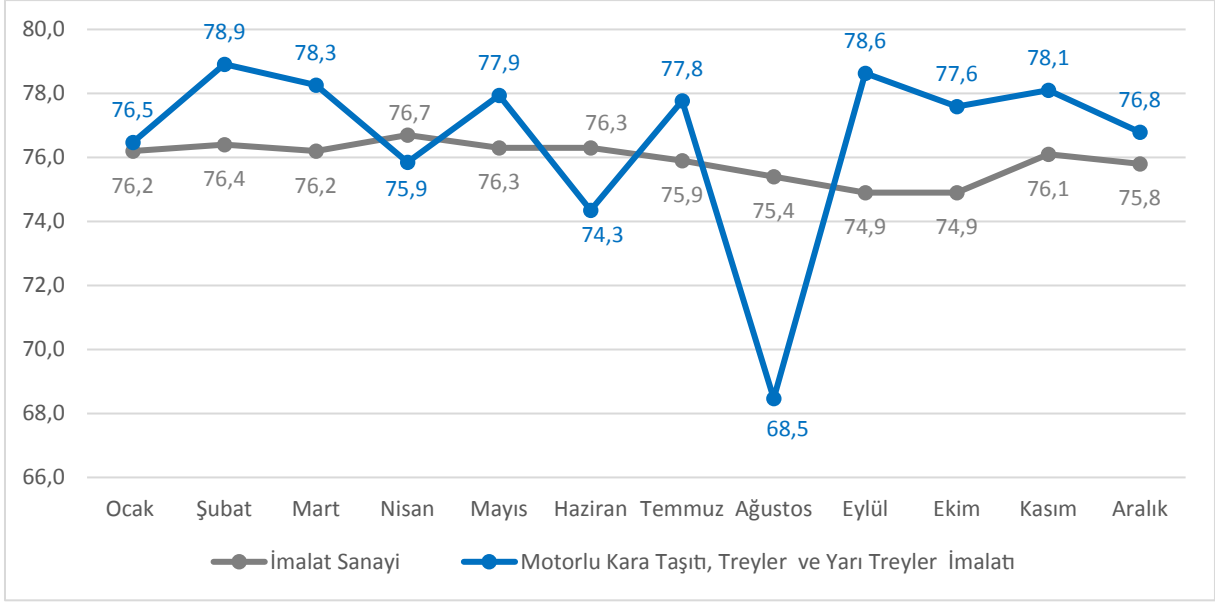
Yapılan bu yatırımların sonucunda, motorlu taşıt yıllık üretim kapasitesi 2022 yılı itibarıyla 2 milyon adedin üzerine çıkmıştır. Otomotiv sanayi, 2014-2024 yılları arasındaki son 10 yıllık süreçte, yıllık üretim kapasitesini yaklaşık 1,16 kat artırarak (1.736.088'den 2.012.102'ye) önemli bir büyüme kaydetmiştir (OSD). Bu hacme ulaşılmasıyla birlikte kapasite kullanım oranlarının önemi artmıştır. Sektörün kapasite kullanım oranı, 2020'de %71,4 iken, 2024 yılı itibarıyla %76,6 düzeyindedir (Şekil 6). Ayrıca, otomotiv sanayi, 2024 yılının büyük bir bölümünde (Ağustos ayı hariç) imalat sanayinin genel kapasite kullanım oranıyla paralel bir seyir izlemiştir (Şekil 7).

Şekil 6. Otomotiv Sektörü Kapasite Kullanım Oranı (2020-2024, %)

Kaynak: TCMB

Şekil 7. Otomotiv Sektörü Kapasite Kullanım Oranı Aylık Değişimi (2024, %)

Kaynak: TCMB

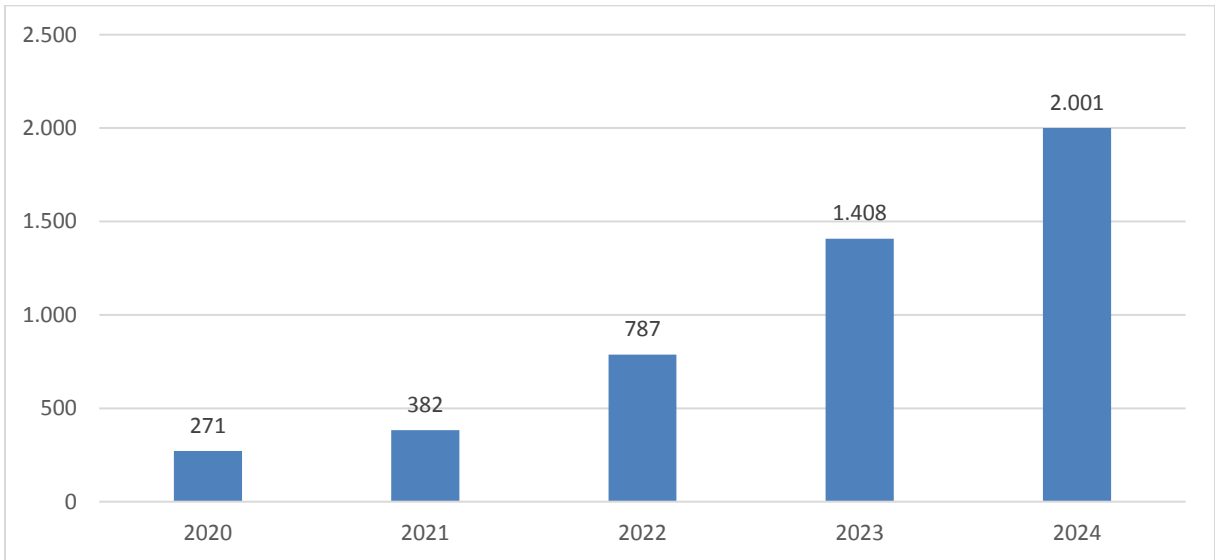
2.3. Maliyet Bileşenleri

Otomotiv sanayi yatırımları, yüksek sermaye yoğunluğu nedeniyle finansman koşullarına karşı oldukça hassastır. Operasyonel giderler içinde iş gücü, enerji, ara mallar ve hammaddeler en önemli maliyet kalemlerini oluşturmaktadır. Sektör, geniş tedarik ağı nedeniyle hem hammadde temininde hem de nihai ürünlerin dağıtımında yüksek lojistik maliyetleriyle dikkat çekmektedir.

2.4. Ciro

YSHİ'ye göre otomotiv sektörünün 2020-2024 yılları arasındaki ciro değerleri Şekil 8'de yer almaktadır. Buna göre, sektörün cirosu 2024 yılında 2,0 trilyon TL seviyesine ulaşmış olup son 5 yıllık dönemde düzenli artış göstermiştir.

Şekil 8. Otomotiv Sektörü Ciro (2020-2024, Milyar TL)

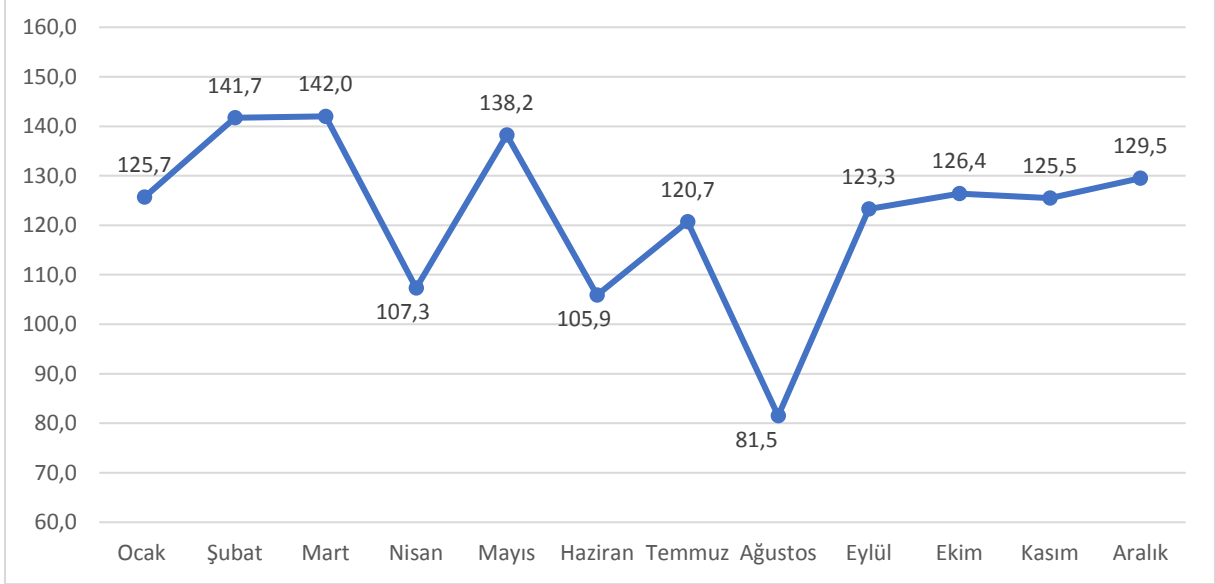

Kaynak: TÜİK

2.5. Üretim Endeksi

TÜİK veri tabanından alınan 2024 yılı otomotiv sanayi üretim endeksi aylık değerleri 81,5 ile 142 arasında dağılım göstermiştir (Şekil 9).

Şekil 9. Otomotiv Sektörü Sanayi Üretim Endeksi (2024, 2021=100)

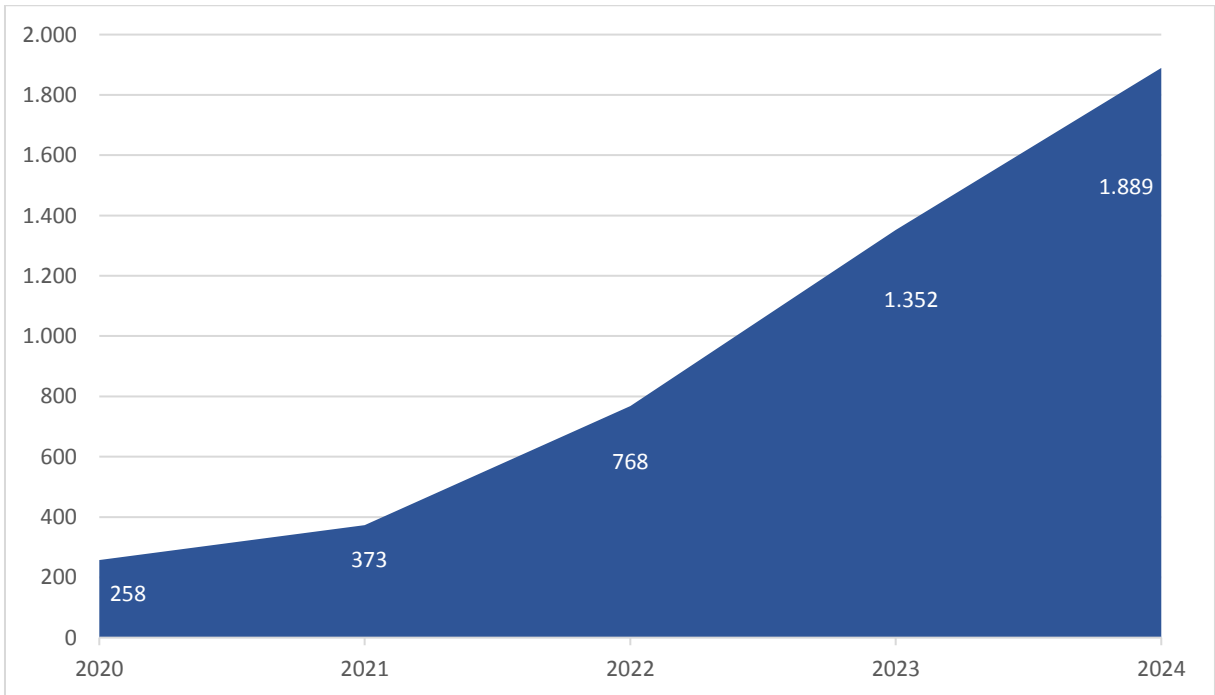

Kaynak: TÜİK

2.6. Üretim Değeri

YSHİ'ye göre otomotiv sektörünün 2020-2024 üretim değerleri Şekil 10'da yer almaktadır. 2020'de 258 milyar TL olan değer 2022'de 1,9 trilyon TL'ye çıkmıştır.

Şekil 10. Otomotiv Sektörü Üretim Değeri (2020-2024, Milyar TL)

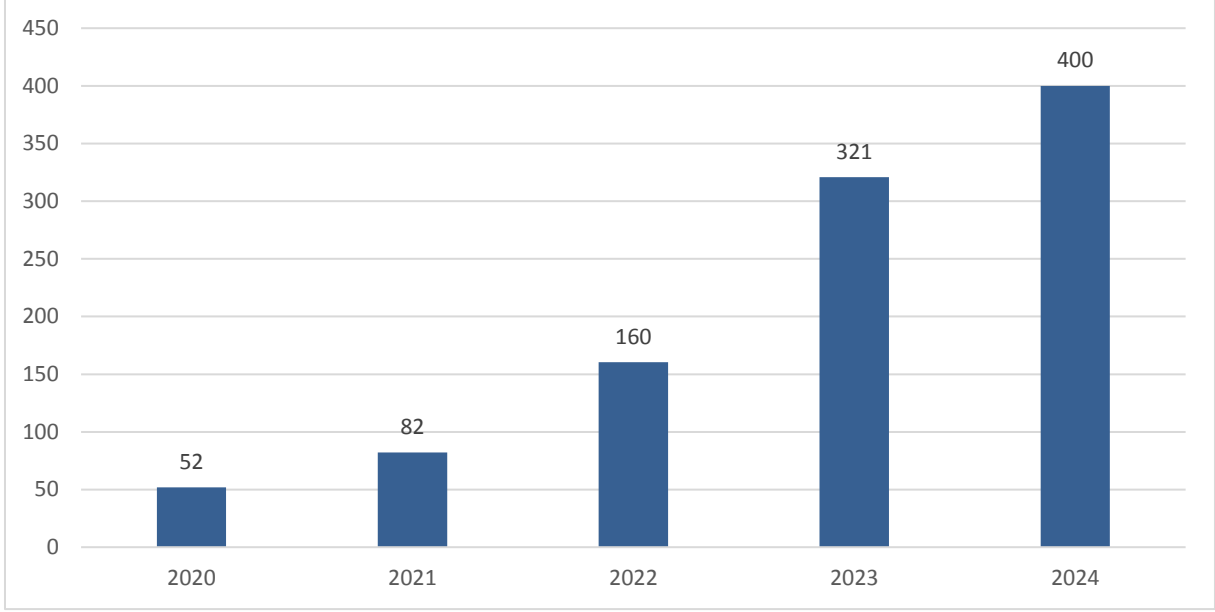

Kaynak: TÜİK

2.7. Katma Değer

YSHİ'ye göre otomotiv sektörünün 2020-2024 dönemi üretim değerleri Şekil 11'de verilmektedir. 2024 yılı otomotiv sanayi katma değeri 400,0 milyar TL olarak gerçekleşmiş ve otomotiv sanayinin imalat sanayi içindeki payı %7,28 olmuştur.

Şekil 11. Otomotiv Sektörü Katma Değeri (2020-2024, Milyar TL)

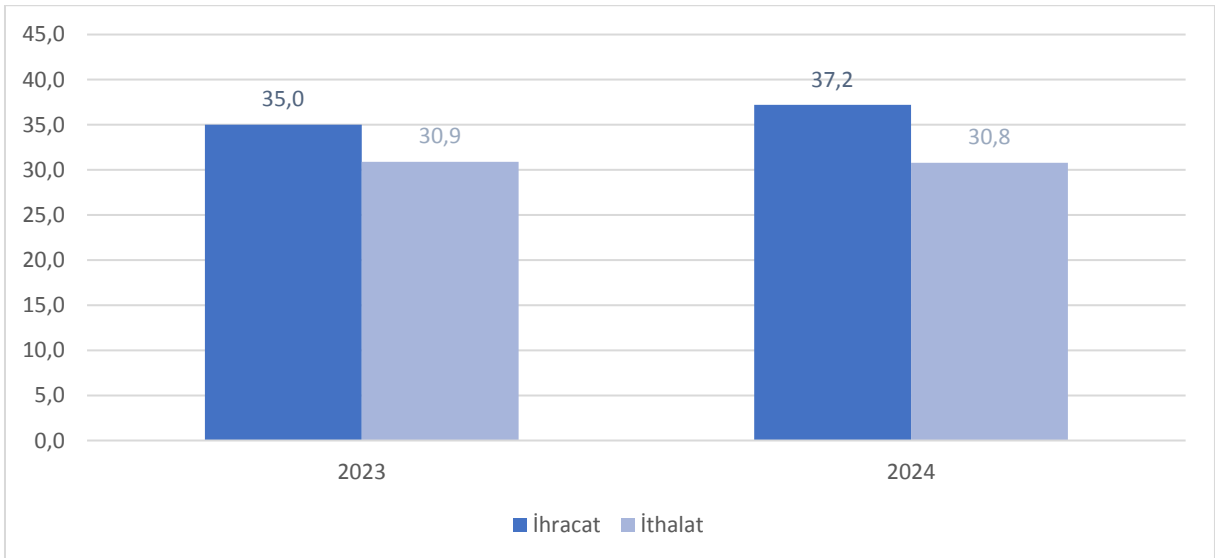

Kaynak: TÜİK

2.8. Dış Ticaret

Otomotiv sanayinde yer alan birçok ürün dış ticarete konu olmaktadır. Türkiye'nin yıllara göre otomotiv ihracat ve ithalat verilerinin yer aldığı Şekil 12'den görüldüğü üzere, 2024 yılında otomotiv sanayi dış ticaretinde, toplam 30,8 milyar dolar ithalata karşılık 37,2 milyar dolar ihracat gerçekleşmiştir.

Şekil 12. Otomotiv Sektörü Dış Ticareti (2023-2024, Milyar Dolar)

Kaynak: İthalat TÜİK – İhracat TİM

Otomotiv sektörü 2024 yılı ihracatının ana ve yan sanayi ürünlerine göre dağılımı Tablo 3'te verilmektedir. İhracattan %59,6 pay alan ana sanayi ürünlerine karşılık yan sanayi ürünlerinin payı %40,4'tür. Otomotiv sektörü ihracatından en fazla pay alan ürün ise %30,7 payla otomobildir.

Tablo 3. Otomotiv Sektörü Ana ve Yan Sanayi İhracat Dağılımı (2024, %)

	Pay
Toplam Ana Sanayi	59,62
Otobüs	5,24
Midibüs - Minibüs	1,25
Otomobil	30,71
Kamyon - Kamyonet	17,38
Römork - Yarı Römork	1,82
Çekici	1,78
Tarım Traktörü	1,43
Toplam Yan Sanayi	40,38
İç ve Dış Lastik	4,61
Emniyet Camı	0,76
Motor	1,04
Akümülatör	1,56
Diğer Aksam ve Parçalar	32,40
Toplam	100,00

Kaynak: OSD

2.9. Ar-Ge ve Tasarım Faaliyetleri

Otomotiv sanayi özelinde gerçekleştirilen Ar-Ge harcamaları, 2015 yılında 1,7 milyar TL iken 2024 yılında 32,7 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2024 yılında imalat sanayi özelinde gerçekleştirilen Ar-Ge harcamalarının 210,5 milyar TL olduğu göz önüne alındığında, otomotiv sektörünün imalat sanayi Ar-Ge harcamaları içerisindeki payının %15,5'e karşılık geldiği görülmektedir (*TÜİK, Araştırma Geliştirme Faaliyetleri Araştırması*).

5746 sayılı *Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun* kapsamında 2024 yılı sonu itibarıyla otomotiv sektöründe faaliyet gösteren Ar-Ge merkezi belgeli 156 ve tasarım merkezi belgeli 36 işletme bulunmaktadır. Toplam Ar-Ge merkezi belgeli firma sayısının %12'sini sektördeki firmalar oluşturmaktadır (T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü).

3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Otomotiv sanayi, gerek üretim hacmi, gerek ihracat performansı, gerekse istihdama sağladığı katkı bakımından Türkiye ekonomisinin en stratejik sektörlerinden biri konumundadır. 2024 yılında sektör ihracat ve Ar-Ge yatırımları bakımından güçlü bir gelişme göstermiştir.

Küresel üretimde bir önceki yıla göre 2024 yılında %1,1 oranında bir azalma görülmesine karşın, Türkiye otomotiv sanayi üretim hacmini büyük ölçüde koruyarak dünya sıralamasında 2020 yılına göre 2024 yılında 14. sıradan 12. sıraya yükselmiştir. Bu durum, sektörün rekabet gücü, esnek üretim yapısı ve yüksek ihracat kapasitesinin bir göstergesidir. Türkiye'nin yıllık 1,36 milyon adetlik üretim hacmi ve 37,2 milyar dolarlık ihracatı, otomotiv sanayinin ülke ekonomisi açısından stratejik önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Sektörün 2024 yılında girişim sayısında %8,2'lik, istihdamda %3,8'lik yükseliş kaydetmesi, üretim zincirinde genişleyen bir ekosistemin oluştuğunu göstermektedir. Kapasite kullanım oranının %76,6 seviyesine ulaşması da üretim altyapısının etkin biçimde değerlendirildiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte, 2024 yılı üretim rakamlarında görülen %7,5'lik azalma, küresel talepteki yavaşlama, yüksek faiz ortamı ve girdi maliyetlerindeki artış gibi makroekonomik faktörlerin sektöre olan etkisini yansıtmaktadır.

Otomotiv sektörünün katma değeri 400 milyar TL seviyesine ulaşarak imalat sanayi toplam katma değerinin %7,3'ünü oluşturmuştur. Bu oran, sektörün yalnızca üretim hacmiyle değil, aynı zamanda yüksek teknolojlili üretim yapısıyla da ekonomik büyümeye doğrudan katkı sağladığını ortaya koymaktadır. Ar-Ge harcamalarının imalat sanayi toplamı içindeki %15,5'lik payı ve 156 Ar-Ge merkeziyle 36 tasarım merkezinin faaliyet göstermesi, sektörde yenilikçilik kapasitesinin sürekli güçlendiğini göstermektedir.

Elektrikli ve bağlantılı araçlar alanında yaşanan küresel dönüşüm, Türkiye otomotiv sanayi için hem fırsatlar hem de riskler barındırmaktadır. TOGG başta olmak üzere yerli elektrikli araç girişimleri, sektördeki teknolojik dönüşümü desteklemekte ve yerli tedarik zincirinin gelişmesine ivme kazandırmaktadır. Bu alanda gerçekleştirilecek yeni yatırımların ve Ar-Ge çalışmalarının, Türkiye'nin Avrupa'daki rekabet gücünü artırması beklenmektedir.

Bölgesel açıdan Marmara Bölgesi sektördeki ana üretim merkezi olmayı sürdürürken, yan sanayinin güçlenmesi ve kümelenme yapılarının gelişmesi, sürdürülebilir büyümenin temelini oluşturmaktadır. Ancak, yüksek enerji maliyetleri, finansmana erişimdeki zorluklar ve nitelikli iş gücü ihtiyacı gibi yapısal sorunlar sektörün rekabetçiliğini sınırlayan faktörler olmaya devam etmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye otomotiv sanayi, güçlü üretim altyapısı, artan Ar-Ge kapasitesi, ihracat odaklı yapısı ve dönüşüme açık dinamik ekosistemiyle küresel pazarda önemli bir konumdadır. Önümüzdeki dönemde sektörün; elektrikli araç teknolojilerine, batarya üretimine, yazılım tabanlı sistemlere, otonom sürüş teknolojilerine ve sürdürülebilir üretim uygulamalarına odaklanması Türkiye'nin hem bölgesel hem de küresel rekabet gücünü artıracak temel stratejik adımlar olacaktır.

KAYNAKÇA

- Avrupa Otomobil Üreticileri Birliđi (ACEA). (2025), "Economic and Market Report Global and EU auto industry: Full year 2024"
https://www.acea.auto/files/Economic_and_Market_Report-Full_year-2024.pdf
- Deloitte. (2024), "2024 Global Automotive Consumer Study: The journey ahead"
<https://www.fleetmagazine.com/wp-content/uploads/2024/10/deloitte-2024-global-automotive-consumer-study-2024.pdf>
- Uluslararası Enerji Ajansı (IEA). (2025) "Global EV Outlook 2025",
<https://iea.blob.core.windows.net/assets/c3f7fb7b-4205-4fd6-a20e-afe14a9aa252/GlobalEVOutlook2025.pdf>
- Karagöz, K. (2021). "Türkiye’de Otomotiv Sektörünün Ekonomiye Etkisi: Ekonometrik Bir Analiz", *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 6, Sayı 12, Sayfa 126-143
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü,
<https://www.sanayi.gov.tr/arge-tasarim-merkezleri-ve-tgb>
- TCMB, <https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?>.
- TÜİK, <https://www.tuik.gov.tr/>
- OSD, <https://www.osd.org.tr/>
- OICA, <https://www.oica.net/>
- ACEA, <https://www.acea.auto/>
- ODMD, <https://www.odmd.org.tr/>
- TİM, <https://tim.org.tr/tr/>